

NOVADNIEKS

LATVIJAS REPUBLIKAS PREIĻU RAJONA LAIKRAKSTS

OTRDIEN,
1992. gada
10. martā

Nr.14 (6282)

Mazumtirdzniecības
cena 1 rublis

♦ Rajona TDP sesijā

Turpinājums sekos...

4. martā, lemjot par rajona pašvaldības reorganizāciju, rajona padomes deputāti tālāk par valdes priekšsēdētāja vēlēšanām netika.

Sesijas sākumā rajona TDP priekšsēdētājs I.Muzikants informēja par to, ko sesiju starplaikā veikusi pašvaldības reorganizācijas komisija un TDP prezidijs. Pēc tam deputātu padomes priekšsēdētājs I.Muzikants, viņa vietnieks J.Bojārs, sekretāre V.Brīce un pastāvīgās revīzijas komisijas priekšsēdētājs L.Vindelis atcēlās no savām pilnvarām. (Lai gan likumā šāds gājieni nav noteikti un minēto amatpersonu pilnvaras varēja turpināties.)

Pēc neilga brīža kļuva zināms, ka mūsu rajonā valdes priekšsēdētājs turpmāk būs līdzšinējais rajona TDP priekšsēdētājs I.Muzikants. Vēl šim amatam tika ieteikti deputāti: J.Liepa (atsauca savu kandidatūru) un A.Garjānis. Aizklātā balsošana no 52 klātesošajiem deputātiem par I.Muzikantu nobalsoja 32 deputāti, par A.Garjāni — 8 deputāti.

Kad lieta nonāca līdz valdes priekšsēdētāja vietnieka un sekretāra vēlēšanām, deputāti gribēja dzirdēt jaunā valdes priekšsēdētāja vēlmes. Tās izrādījās visai plašas. I.Muzikants kā potenciālos vietniekus nosauca astoņus, bet kā sekretārus — divus no deputātiem. Neviens no viņiem nebija gatavs teikt jāvārdu. Tā šis jautājums tika atlikts līdz nākošajai reizei, gluži tāpat kā valdes vēlēšanas. Jāpiebilst, ka pastāvīgo komisiju vadītāji sesijas laikā izteica komisiju priekšlikumus valdes sastāvam, bet sesija apstiprināja funkciju sadalīšanu starp valdes locekļiem un nolēma, ka tā darbosies divpadsmit cilvēku sastāvā. Līdz valdes pilnīgai izveidošanai TDP prezidijs un rajona izpildkomiteja paklausies I.Muzikantam. Tika nolasīta LTF Preiļu nodaļas valdes rezolūcija, kurā apkopoti priekšlikumi rajona valdes turpmākajam darbam un sastāvam.

Jau kādu laiku republikā aktuāls ir jautājums par celulozes kombināta celtniecību. Atbilstoši MP rīkojumam izveidota komisija, kas jau divus gadus apseko iespējamās celtniecības vietas. Šobrīd detalizēti tiek izstrādāti ekoloģiskie un ekonomiskie aprēķini kombināta būvēšanai trijās iespējamās vietās: Ventspils rajona Vārmes pagastā, Jēkabpils rajona Kūku pagastā un mūsu rajonā pie Līvāniem. Paraleli izpēti darbiem atbilstošā-

jos rajonos un pagastos notiek deputātu padomju sesijas, kurās savu vārdu saku vietējā vara. Līdz šim Ventspils rajona padomes un Vārmes pagasta padomes deputāti šim projektam piekrituši. Principiāli piekrituši arī Līvānu pilsētas deputāti un šai sesijā — arī rajona padomes deputāti. Vēl jautājums skatāms Jēkabpilī un mūsu rajona Rožupes un Jersikas pagastos.

Sesijā piedalījās Rūpniecības ministrijas Investīcijas un reģionālās attīstības galvenās pārvaldes priekšnieks U.Liepiņš. Viņš informēja, ka kombināta paredzamā jauda būs 311 tūkstoši tonnu celulozes gadā (Šobrīd ražo 50 tūkstošus tonnu), ka celtniecībā tiks iesaistīti Zviedrijas, Kanādas un ASV investītori un eksperti, ka ekoloģiski kombinātam jābūt nekaitīgam un izmantotajam ūdenim — tīram, par ko mēs varot būt droši, jo tam sekos visas Baltijas jūras reģiona valstis, ka citur šāda tipa kombināti ir uzcelti un veiksmīgi darbojas utt. Pie tam vēl nav zināms, kuru no trim vietām komisija uzskatīs par būvēšanai piemērotāko. Sesijā izskanējušie mūspuses noteikumi, protams, bija par tehniski ekonomisko un ekoloģisko pamatojumu, kā arī par apvedceļu, kam jābūt izbūvētam pirms kombināta celtniecības uzsākšanas vai arī iekļautam tā projektā.

Vēl deputāti nobalsoja par deputātiem A.Smīrnova pilnvaru izbeigšanos (viņš mainījis dzīvesvietu), pret deputātes M.Stalidzānes atlaišanu no darba (sakarā ar štatu samazināšanu Līvānu stikla fabrikā, kuras kluba vadītāja viņa ir), pret mūsu rajona TDP iestāšanos Latvijas pašvaldību savienībā un par komisijas izveidošanu, kas nodarbojas ar nampašumu atdošanu likumīgajiem īpašniekiem (būvniecībā tā būs pati komisija, kas līdz šim nodarbojas ar administratīvi izsūtīto pilsoņu iesniegumu izskatīšanu).

Tulīt pēc sesijas notikušajā TDP prezidija sēdē pastāvīgo komisiju vadītāji izskatīja, apsprieda un ieteica kandidatūras jaunajiem posteņiem rajona valdē. Ko viņi būs nolēmuši, pārējie deputāti un rajona iedzīvotāji uzzinās 13. martā, kad paredzēts sesijas turpinājums.

S.Jokste

Marta sākumā Preiļu katoļu draudzē atzīmējām ilggadējā ērģelnieka un skolotāja Henrika Novičāna 80 dzīves gadu jubileju.

1934. gadā, pabeidzis Latgales Tautas konservatoriju, viņš ieradās savā dzimtajā draudzē Bāltinavā, kur nostrādāja vairākus gadus, kalpojot Dievam un cilvēkiem.

1939. gadā H.Novičānu uzaicina uz Preiļu draudzi. Viņš ir jauns, darba un enerģijas pārpilns, apdāvināts ar labu, fenomenālu muzikālo dzirdi. Preiļieši ir sajūsmināti par jauno ērģelnieku. Aug dziedātāju skaits, aug izpildījuma līmenis. Tiek mācīti vairāku ievērojamu komponistu darbi. Par Preiļu draudzes kori drīz vien priecājas tuvā un tālā apkārtnē. Tas prot nodziedāt labā izpildījumā 12 dažādu komponistu komponētās Sv.Mises.

Tā, pašam nemanot, Henriks Novičāns ieaug preiļiešu vidē. 1943. gadā viņš nodibina satīcīgu ģimēni ar meiteni Bronislavu, kura izrādās ir ne vien laba dziedātāja, bet arī saprotoša sieva un māte. Viņu ģimene tiek svētīta ar pieciem bērniem, kuri visi ir muzikāli.

Jubilāru 80. dzimšanas dienā sveica Preiļu draudzes dekāns J.Gugāna kungs, draudzes koris un ticīgie. Lai viņam laba veselība un arī turpmāk daboties prieks cilvēku labai!

A.GĪBELE (Preiļos)
J.SILICKA foto

ZIŅAS

• Kopš 1. marta Latvijas Folkloras biedrības paspārnē sācis darboties Preiļu Folkloras un amatsniecības centrs, kas perspektīvā varētu kļūt par visas Latgales centru. Šobrīd tanī darbojas trīs algoti speciālisti — Monika Livdāne (centra vadītāja), Jānis Teilāns un Sandra Prikule. Kā pastāstīja Livdānes kundze, viņas tiešais priekšnieks ir Francijā mītošais Latvijas Folkloras biedrības priekšsēdētājs Austris Grasis.

• Preiļu 1. vidusskolas skolēniem un pedagogiem divās dienās lekciju ciklu oratormākslā nolasīja Rīgas Komerckolēģijas pasniedzējs R. Kalvāns.

• Preiļu rajona veterinārā pārvalde pēc «Novadnieka» lūguma informēja, ka tāda saslimšana kā cūku mēris mūsu rajonā līdz šim nav konstatēta. Ko nevar teikt par apkārtnējiem rajoniem.

• Pēdējā laikā Preiļu 1. vidusskolas angļu valodas speciālisti bijusi brīnīšķīga iespēja pilnveidot savas valodas zināšanu iemaņas. Pēc diviem Anglijā pavadītiem mēnešiem skolā atgriezies svešvalodniece Inese Lakševica. Uz Dāniju — uz īpašiem kursiem — devusies angļu valodas skolotāja Inese Kursīte.

• Republikas Augstākajā Padomē pieņemta Latgales attīstības programma. Tā paredz konkrētu līdzekļu piešķiršanu arī mūsu rajona objektiem. 500 tūkstoš rubļu saņems Jasmuižas kultūras centrs, 1 miljons 700 tūkstoš rubļu — tā ir mērķa subsīdija dzīvojamās mājas celtniecībai Aglonā un gāzes vada būvniecībai, 755 tūkstoši rubļu paredzēti Aglonas bazilikas atjaunošanai.

• Pagājušnedēļ republikas AP priekšsēdētājs A.Gorbunovs, AP Lauksaimniecības komisijas priekšsēdētāja vietnieks J. Kinna, privatizācijas komisijas priekšsēdētājs Dz. Apinītis, Lauksaimniecības un Mežsaimniecības ministriju pārstāvji tikās ar Latgales rajonu lauksaimniekiem un vadītājiem. No mūsu rajona uz šo tikšanos bija ieradusies I. Muzikants, J. Vucēns, J. Kivlenieks, J. Kupris un V. Valters. Kā zināms, valdības vīri gribēja zināt konkrētas problēmas, ar ko saskaras laucinieki, un to, kādu viņi redz šo problēmu risinājumu. Paju sabiedrības «Galēni» priekšsēdētājs J. Kupris uzstājoties vērsa uzmanību uz līnu audzēšanas un pārstrādes problēmām Latgalē. AP priekšsēdētājs A. Gorbunovs izteica domu, ka AP un valdībai draud dabiska bojāeja, ja neizdosies apturēt ekonomisko lejupslīdi.

♦ Lauku aktualitātes

Kas saņems traktorus?

«Lauktechnikas» materiāli tehniskās apgādes bāzē jau labu brīdi atvesti un tiek uzglabāti 250 MTZ-80 un MTZ-82 markas traktori, kurus gaidīt gaida lauku cilvēki. Kāpēc tie vēl nav realizēti, kas ir to saimnieks un kam šos traktorus paredzēts pārdot?

Bāzes priekšnieks J.Šņepsts «Novadnieku» informēja, ka traktoru saimnieks ir republikas ārējās tirdzniecības apvienība «LATA». Tie esot iepirkti par valūtu, un priekšrocības traktoru iegādē būšot zemniekiem, kuri tādā pat naudā spēs maksāt. Tautjāts par cenām, bāzes priekšnieks kon-

krētu skaitli nenosauca, taču piebilda, ka traktorus pārdošot vienīgi zemniekiem un, iespējams, — ne tikai par valūtu.

Apvienības «LATA» ietvaros nodibināta sabiedrība, kura traktorus iznomās tām zemnieku saimniecībām, kuras spēs norēķināties ar noteiktu lauksaimniecības produkciju. Ja piecu gadu laikā norēķināri ar sabiedrību būs nokārtoti, traktors paliks zemnieku saimniecības īpašumā.

Arī tā, protams, ir izeja, taču ne jau tiem, kuri aprūpē desmit un mazāk hektāru zemes, jo ar lauksaimniecības produkciju vajadzēs segt visu traktora vērtību.

Zemnieki grib savas pajas

Kolektīvo saimniecību pārveidošanas sapulcēs zemnieki pieprasa savas pajas. Tā bija arī Galēnos, taču ar balsu vairākumu paju sabiedrības dibināšanas sapulcē viņu lūgums tika noraidīts. Jo citi paju īpašnieki uzskata: ja zemniekiem atdos pieprasītās govīs, lauksaimniecības tehniku un pārējo, mēs paliksim zaudētājos.

Minētajā sapulcē sabiedrības «Galēni» statūtos iekļauts punkts, kurš paredz, ka privatizācijas turpmākajā procesā par jebkuru objektu varēs norēķināties tikai ar paju. Kā tādā gadījumā privatizēt, teiksim, fermu, jo nevienam tik lielas pajas nebūs? Acimredzot, uzpērkot pajas, apvienojoties grupas un veidojot kopīpašumu. Ja radīsies

vairākas tādas grupas un pretendēs uz vienu un to pašu objektu, to pārdos vairāksolīšanā.

Pārveidošanas sapulcē runāja daudzi pensionāri, izteica savas sāpes un bažas par to, kas un kā apstrādās viņu piemājas zemi. Jaunās paju sabiedrības vadītājs J.Kupris šajā sakarībā «Novadniekam» pastāstīja, ka tehnikas pietiekot, lai apstrādātu arī pensionāru piemājas zemi. Būtu tikai degviela... Vēl viņš pastāstīja, ka ir gatavs rast kopīgu valodu un sadarboties ar zemnieku saimniecībām uz abpusēji izdevīgiem noteikumiem.

A.Veldre

NU TIK BŪS!

Jaunami Preiļu pils lietā

Februāra beigās Preiļu pilsētas mērs Juris Brics un rajona padomes deputāts Jānis Eglītis Rīgā tikās ar dāņu firmas «Birch & Krogboe» pārstāvjiem, kuri, kā jau «Novadnieks» agrāk informēja, ieinteresējušies par Preiļu pili. Tiesa, šis firmas mērķis Latvijā ir pavisam cits — sadarbībā ar republikas valdību attīstīt jaunu enerģijas ekonomijas projektu, taču, atceroties norunu ar preiļiešiem (skat. «Novadnieka» 7. janvāra numuru), notika šī saruna.

Noskaidrojās, ka minētā firma tieši ieguldīt naudu pils restaurācijā nav gatava. Būs vien mums pašiem viss jādara, proti, jāpierāda sava peļņspēja. Šai sakarā dāņi ieteikuši sākt valūtas peļņšanu ar Preiļu viesnīcas palīdzību. Plāns vienkāršs: no Dānijas atbraukušie mednieki dodas pamedīt mūsu rajona mežos, apmetas Preiļu viesnīcā un pateicībā par mūsu laipnību maksā skaidrā valūtā.

Ja šie medību pasākumi noritēs sekmīgi, abas puses būs apmierinātas, un Preiļu kasē iepļūdis valūta, minētā firma uzņemsies virsvadību pils rekonstrukcijas koordinēšanā. Tā sameklēs arī piemērotu tūrisma firmu, kura uzņemsies pils rekonstrukciju un kuras pārziņā, atklāti sakot, pils vēlāk arī pāries. Un te nu mums laimā būs jāizšķiras: vai gribam savā parkā redzēt atjaunotu pili (ārzemju tūrisma firmas ēku) visā tās senajā godībā, vai arī — drupas un postažu (bet toties — mūsu pašu!).

Cik zināms, Preiļu mērs minētajā sarunā piekritis dāņu ieteikumam, un mūsu pilsētas nākošais uzdevums ir «uzfriš-

nāt» viesnīcu tiktāl, lai atsevišķi tās numuri atbilstu ārzemnieku priekšstatiem un vajadzībām. Un atkal jāsaka: ak, preimnākošie dāņi! Tuvākajā laikā Preiļos ierasties solījuši kādas viesnīcu firmas eksperti, kas sniegs bezmaksas (!) konsultāciju par to, kas tieši preiļiešiem savā viesnīcā jāpilnveido, gaidot kaimiņvalsts medniekus.

Bez visām minētajām laipnībām sarunu partneri apsolījuši mūsu rajonam sameklēt vēl arī draugus — sadraudzības municipalitāti Dānijā.

Bet, runājot par firmas «Birch & Krogboe» tiešajām interesēm Latvijā — palīdzību saistībā ar visa veida enerģijas taupīšanu, racionālu izmantošanu un ekoloģisko nekaitīgumu, arī mūsu rajona lielākajiem rūpniecības uzņēmumiem tiek piedāvāti ekspertīzes darbi. Tiesa, par to, kā jau pasaulē pieņemts, nāksoties maksāt.

Bet tiklīdz pils lietā būs vēl kas jauns, pastāstīsim arī jums.

S.Jokste

Linu audzēšanai Latvijā, sevišķi Latgalē, ir senas tradīcijas. Pirmskara gados Latvijā caurmērā gadā saražoja 195200 tūkstoši cnt linu, no kuriem 50800 tūkstoši cnt (26%) iegūti Abrenes apriņķī un 87300 tūkstoši cnt — pārējos Latgales apriņķos. Tas ir 71% no visas linu ražas. Bez tam Valmieras un Madonas apriņķos ievākti 24000 tūkstoši cnt (12,3%), bet visos pārējos apriņķos 33100 tūkstoši cnt.

Uz vienu lauku iedzīvotāju Abrenes apriņķī ievākti 48 kg linu, Rēzeknes 26, Ludzas 24, Valmieras 22, Daugavpils 21, Madonas 14, Valkas 11. Vismazāk — Tukuma un Jelgavas apriņķos.

1935. gadā linu un kaņepju sējumi no kopējās aramzemes platības Vidzemē bija 2,4%, Kurzemē — 0,5%, Zemgalē — 0,8%, Latgalē — 8,3%, bet kopā Latvijā — 3,3%.

Pašreiz tie ir mazāk par 0,5%. Pēckara gados, jo sevišķi pēdējos gados, linu sējplatības strauji samazinās. 1991. gadā ar līnēm apsēti tikai 8,9 tūkstoši ha, kas ir par 2,9 tūkstošiem ha vai 24,5% mazāk nekā 1990. gadā. Linu audzētāji prognozē, ka šogad sagaidāma tālāka sējplatību samazināšanās vēl vismaz par 20—30%.

Kāpēc tad samazinās šis Latvijā tradicionālās kultūras audzēšana?

Pirmām kārtām — nepietiekošas ekonomiskās ieinteresētības dēļ. Viens ha linu dod, atkarībā no ražas un kvalitātes, 2—5 tūkstošus rbj. lielu peļņu. Audzējot kartupeļus, cukurbietes var iegūt 2 un vairāk reizes lielāku peļņu. Nemot vērā linu audzēšanas lielo darbietilpību (100—150 cilvēkstundas uz ha), nepietiekošu darbu mehānizāciju un lielo riska faktoru, linu audzētājiem par produkciju jāmaksā daudz vairāk. Lietuvā 1991. gada iepirkuma cenas bija 2—5 reizes augstākas nekā Latvijā. Latvijas linu asociācija vairākkārt griezusies pie valdības ar lūgumu paaugstināt linu iepirkuma cenas. Kā zināms, 1991. gada martā tās tika paaugstinātas 1,7—1,8 reizes, taču rudenī, kad sakarā ar izmaksu sadārdzināšanos visiem produkcijas veidiem cenas tika paaugstinātas, linu produkcijai tās palika iepriekšējās.

Varbūt ja linu audzētāji būtu vienotāki un stiprāki, mēs būtu spējuši aizstāvēt savas intereses?

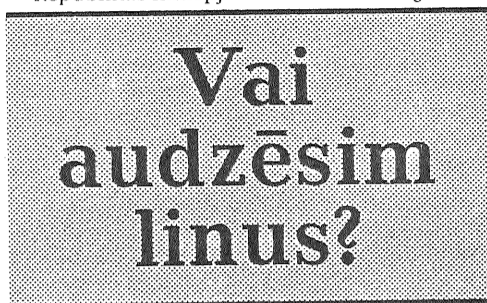
Latvijas linu asociācijas valde rēķina, ka šogad linu produkcijas cenai jābūt vismaz 13 reizes augstākai nekā pērn.

Pie tam, slēdzot līgumus ar linu fabrikām, jāparedz, ka pirms ražas novākšanas šī cena vēl jākorrigē atkarībā no inflācijas līmeņa un naudas līdzekļa maiņas.

Lai ieinteresētu linkopjus linu audzēšanā, ir jāsauglabā līdzšinējā kārtībā spēkābības pretpārdošanā, tas ir, par 1 tonnu līnšķiedras, ja līni pārdoši kā tīnāti stiebrīti, — jāpārdo 9,5 tonnas spēkābības, bet ja kā netīnāti stiebrīti — 6,5 tonnas; par 1 tonnu 4. un augstāka ataudzējuma līnšķiedrām (dīdžība virs 80%) — 6 tonnas spēkābības, par pārējām — 2 tonnas. Jātjauno linkopju stimulēšana ar cukuru. Par 1 tonnu līnšķiedras un par 1 tonnu 4. un augstāka ataudzējuma līnšķiedrām (dīdžība virs 80%) jānodod iespēja nopirkt vismaz 50 kilogramus cukura.

Kā jau minēju, linu audzēšanu bremzē lielais darba, īpaši roku darba, patēriņš novākšanā. Mehānizācijas līmenis linkopībā ir zems. Esošās mašīnas ir nepilnīgas, mazražīgas; to nepietiek, bet citas vispār neražo.

Pēckara gados mūsu republikā nav iepirkta neviena moderna, augstāzīga, rietumvalstīs ražota linu novākšanas mašīna, kaut vai lai izmēģinātu mūsu apstākļos. Tāpēc nekavējoties jārisina jautājums par linkopjiem nepieciešamās tehnikas ražošanu Latvijā vai Baltijā. Republikas linkopju rīcībā nav arī augstāzī-

gu linu šķirņu. Ir jāatjauno selekcijas darbs linkopībā, kas pirms vairākiem gadiem pārtraukts. Šim nolīkam jāiedala nepieciešamie līdzekļi.

Līdztekus svarīgi ir meklēt iespējas iepirkt augstvērtīgo ārzeņu šķirņu «Viking» un «Ariane» sēklu. 1990. gadā Francijā, Beļģijā un Holandē šķirnes «Viking» ražība bija 1220 kg šķiedras no ha, šķirnei «Belinka» ievērojami (par 25%) zemāka — 930 kg/ha. Šķirnes «Viking», «Ariane» raksturojas ar augstu (39%) šķiedras saturu. Lietuvā 1991. gadā šķirnes «Viking» sējums iegūta raža (4—5 t/ha stiebrīti ar Nr.2,5—3) nodrošināja 100000 rbj. un lielāku naudas ienācumu no ha.

Par iespējām iegādāties šo šķirņu sēklu var interesēties Lietuvā, Sakajai rajonā, Krjukai kop-saimniecībā. Telefons: 42423 vai 42134. Aptuvenā cena — 1 dolārs par kilogramu sēklu. Iespējams barterdarījums.

Kā redzam, samilzušu jautājumu linkopībā ir daudz. Kas palīdzēs tos risināt un kā tos risināt?

Tā kā Lauksaimniecības ministrija turpmāk ar ražošanas jautājumiem nenodarbosies, paturot sev valsts funkciju pildīšanu, tad ražotājiem savas problēmas turpmāk būs jārisina pašiem. Taču jautājumu loks ir tik plašs, ka katram atsevišķi tos risināt ne katreiz būs ekonomiski izdevīgi, bet citreiz — pat neiespējami.

Kādi tad būtu galvenie risināmie jautājumi? Vispirms jau optimāla, ekonomiski izdevīga linu produkcijas iepirkuma cenu un realizācijas noteikumu izstrādāšana un noteikšana, tad linkopju nodrošināšana ar augstāzīgu, mūsu apstākļiem piemērotu šķirņu sēklām, apgāde ar piemērotu tehniku un augu aizsardzības līdzekļiem, rūpes par nozares zinātnisko nodrošinājumu un linkopju apmācību, sadarbību ar ārzeņu partneriem.

Lai ieinteresētu linkopjus linu audzēšanā, nekavējoties ir jāprivatizē linu fabrikas, tās nododot linkopju īpašumā. Kļūstot par tirgus preces — līnšķiedras — īpašniekiem, parastos

daudz plašākas iespējas risināt sasāpējušos linkopības jautājumus, palielināt nozares ekonomisko efektivitāti.

Tas būtu liels solis uz priekšu, lai linkopji kļūtu par sava darba galaprodukta īpašniekiem un gūtu peļņu, kas būtu proporcionāla viņu darba ieguldījumam galaprodukta radīšanā.

Sos un citus jautājumus iespēju robežās aizvadītājā gadā ir centusies risināt Latvijas linu asociācija, kurā apvienojušas linu audzēšanas saimniecības no Rēzeknes, Balvu, Preiļu un Ludzas rajoniem, valsts Vijānu, Preiļu un Valmieras līnšķļu stacijas un valsts Rēzeknes un Vijakas linu fabrikas.

Asociācijas dalībnieki republikā saražo ap 40% no kopējās linu produkcijas. Lai gūtu labākus rezultātus, Latvijas linu asociācija būtu jānostiprina, iesaistot tās darbā vairāk linu audzētāju, pārstrādātāju.

Kā to labāk izdarīt? Kāda varētu būt Latvijas linu asociācijas organizatoriskā struktūra? Varbūt lietderīgi pagastos veidot linkopju kooperatīvās sabiedrības? Šīs sabiedrības kopā ar linu fabrikām izveidotu reģionālās linu audzētāju un pārstrādātāju statutu sabiedrības, kuras iekļautos Latvijas linu asociācijā.

Asociācija tad varētu daudz efektīvāk aizstāvēt ikviena tās dalībnieka ekonomiskās intereses, uzstāties kā vēra ņemams ekonomiskās sadarbības partneris, koordinēt un sekmēt jautājumu risināšanu, kas skar visu asociācijas dalībnieku intereses.

Šodien, kad lielsaimniecības pārveidojas statutu sabiedrībās un tajās linu sējplatības samazinās, ir svarīgi, lai iespējami plašāk linu audzēšanu uzsāktu zemnieku saimniecības. Lai izšķirtos par linu audzēšanu, vispirms ir jāietī skaidrība par linu produkcijas realizācijas cenām un noteikumiem (spēkābības un cukura pretpārdošana), tad ir jāizvēlas šķirne un jānoskaidro valsts Vijānu, Preiļu un Valmieras līnšķļu stacijas, kādas ir iespējas iegādāties sēklu, bet rajona zemnieku apvienībā vai uzņēmumā «Ražība» jāpārinteresējas par iespējām iegādāties minerālmēslus un augu aizsardzības līdzekļus. Jānoskaidro, kādu tehnoloģiju pielietot, kādas mašīnas vajadzīgas linu audzēšanā, kur tās var iznomāt vai iegādāties.

Visbeidzot — līni jāprot audzēt. Latvijas linu asociācija ir ielāņojusi, ja būs interese no linu audzētāju puses, martā rīkot seminārus par linu audzēšanas jautājumiem.

Būt vai nebūt līnēm Latvijā — tas lielā mērā atkarīgs no katra linkopja, no visu ieinteresēto pušu saskaņotās un mērķtiecīgas darbības. Esam iecerējuši 18. martā plkst. 11.00 Vijānu SIS aicināt linkopjus uz kopēju sapulci, lai izstrādātu un pieņemtu rīcības programmu linkopībā.

Mēs būtu pateicīgi ikvienam, kas izteiktu savu viedokli vai atsūtītu asociācijai savus priekšlikumus par to, kas jā dara, lai atjaunotu Latvijas linkopju kādreizējo slavu.

Mūsu adrese: Rēzeknes rajons, p.n. Vijānu, Jaunvijānu ciems. Telefons: Rēzekne 63380, 63289.

Medarts PUŽULIS,
Latvijas linu asociācijas ģenerāldirektors

Uz vēstuli atbild amatpersona

Tā domā pircēji

Redakcija saņēma vēstuli no Aizkalnes pagasta Raudovkas puses iedzīvotājiem, kurā viņi izsaka savu neapmierinātību par 73. veikala darbu (veikalvede Svetlana Finogejeva). Cita starpā vēstules autori (10 paraksti) raksta:

«Lai gan veikalvede Svetlana Finogejeva mūsu veikālā strādā neilgi, ir radušās pretenzijas par to, kā mūs apkalpo. Mūsu pārdevēja ir rupja, ātri icarst, neievēro darba laiku. Deficīta preces, ko saņem no tirdzniecības bāzes, pilnībā netiek izliktas. Nereti darba laikā tās tiek izvestas.

Katru pirmdienu no 11.00 līdz 12.00 tiek atvestas preces, bet veikalu slēdz uz trim stundām, jo, lūk, preces vajagot pieņemt, salikt plauktos utt. Kaut gan veikalvedei ir palīgs, veikals dažkārt ir slēgts līdz darba dienas beigām, bet pie tā durvīm viena pēc otras piebrauc automašīnas. Kad veikalu atver, tad preču veikālā nav. Jājautā: «Ko tad īsti atveda un ko pieņēma un pārbaudīja?»

Nereti redzēts, kā bez taloniem sveši cilvēki lielos daudzumos šajā veikālā pērk alkoholiskos dzērienus...»

Atbilde pircējiem

Ar sūdzības saturu iepazīstināta veikala vadītāja Svetlana Finogejeva, kura Preiļu patērētāju biedrības administrācijai sniedza paskaidrojumu par vēstulē minētajiem faktiem.

Var piekrist tam, ka S.Finogejeva pēc rakstura ir nesavaldīga, jo uz rupju izturšanos no pircēju puses viņa var atbildēt ar to pašu. Par to viņa stingri brīdināta.

Tagad par deficītu preču pārdošanu. Veikalā ir ievēlēta kooperatīvās kontroles komisija, kurai katrā preču ievadumu reizē ir tiesības pārbaudīt gan to, cik un kas atvests, gan to, kas uzlikts plauktos un kas precī nopērk. Pagasta valde kopā ar šo komisiju var arī noteikt, kā sadalīt preces.

Par katru tirdzniecības noteikumu pārkāpumu (preču neizlikšanu, pārdošanas normu un pašu biedru priekšrocību neievērošanu, citiem pārkāpumiem) šī komisija lai sastāda aktus, izdara ierakstus sūdzību un ierosinājumu grāmatā. Šos aktus un ierakstus izskatīs Preiļu patērētāju biedrības administrācija un nepieciešamības gadījumā pieņems lēmumu par vadītājas atbilstību pieņemtajam amatam Protams, ja bus rupji tirdzniecības noteikumu pārkāpumi.

Par alkoholiskajiem dzērieniem, kuri it kā pārdoti bez taloniem. Preiļu patērētāju biedrības specveikalā nebija alkoholisko dzērienu, tāpēc pēc administrācijas atļaujas rituālajam vajadzībām uz attiecīga iesniguma pamata alkoholiskie dzērieni tika pārdoti 73. veikālā.

Kā vairāku citu, tā arī 73. veikala vadītāja dzīvo Preiļos, jo vietējo kadru nav, tāpēc radušās lielas grūtības ar darba laika ievērošanu. Nekursē autobusi, pārdevēja dažkārt uz darbu iet kājām. Arī mašīnas (tās svešās), kuras par aizdomīgām uzskata Raudovkas puses cilvēki, ir nekas cits kā tās, kuras atved uz darbu un aizved no tā veikalvedei.

Protams, kontrolei jābūt. Taču jāapzinās, ka preču trūkums jūtami ietekmējis ne tikai jūsu puses, bet visu rajona iedzīvotāju apgādi. Par deficītu kļuvušas visas preces. Ja šo preču nav vai pietrūkst, tad tas vēl nenozīmē, ka vainīgs ir veikala vadītājs.

Ar cieņu O.Kukore,
Preiļu patērētāju biedrības valdes priekšsēdētāja

«Prasības ir augstas, un tādām tām jābūt»

Vienā no iepriekšējiem laikraksta numuriem bija publicēta informācija par skolēnu zināšanām rajona olimpiādē. Pēc šīs publikācijas bija jūtama to skolotāju neapmierinātība, kas māca latviešu valodu krievu un citu tautību bērniem. Viņi domā, ka bažām par latviešu valodas mācīšanu tomēr nav pamata. Šajā sakarā lūdzu izteikties dažus rajona skolotājus.

Preiļu 2. vidusskolas skolotāja
V.JAKIMOVA,

viņa arī šīs pašas skolas latviešu valodas skolotāju sekcijas vadītāja:

— Mūsu skolā latviešu valodu māca astoņi skolotāji, vairāki no viņiem, piemēram, skolotājas I.Timošenko, B.Svoka, ir ļoti labas sava darba speciālistes. Visus iepriekšējos gadus ar latviešu valodas mācīšanu krievu skolās situācija bija tāda, ka par to neviens īpaši nelikās ne zinīs. Tagad prasības šīs valodas mācīšanā ir palielinājušās reizes desmit, bet uz kādas bāzes?

Nav jaunu mācību grāmatu, no vecajām mācību grāmatām skolēni nevar iemācīties tādu valodu, kāda ir vajadzīga šodienas dzīvei, vai kāda būs nepieciešama viņam pēc skolas strādājot, vai mācoties tālāk. Piemēram, teksti par 1905. gada revolūciju, ar tik daudziem veciem vārdiem un jēdzieniem, kas pat šodienas latviešu bērniem grūti aptverami. Savukārt teksti par jaunāku laiku notikumiem, kā par Lielo Tēvijas karu ir citādā traktējumā, nekā tagad mēs par tiem zinām un kā tie jā māca.

Pērnās vasaras konferencē «Ministere—2» Izglītības ministrijas pārstāve skolotāju auditorijai stāstīja, kas viss netiks darīts, lai palīdzētu latviešu valodas mācīšanā. Tieši to pašu un tieši no viņas jau bijām dzirdējuši divus gadus iepriekš. Bet jaunas grāmatas sapemtas tikai 2. un 4. klasēm. Saņēmām Izglītības ministrijas vēstuli ar atvainošanās, sak, nav jaunu grāmatu, strādājiet, lūdzu, ar žurnāliem, izmantojiet «Draugu», «Zilīti». Sakiet, kur ir šie žurnāli, kas dažādu tēmeslu dēļ iznāk tik neregulāri un ko no tiem var izmantot? 5. klasēm vispār nav nevienas mācību grāmatas. Jaunākajām klasēm ir dažas mācību filmiņas, bet mūsu pārslogotajā skolā tikt uz fizikas kabinetu,

kur būtu iespējams tās rādīt, ir grūti atrisināms jautājums.

Bez tam mūsu skolēni nāk no tipiskām krievu ģimenēm, kur viņi nedzird latviešu valodu.

Neskatoties uz visu to, uzskatu, ka latviešu valodas zināšanu līmenis skolēniem ir pietiekoši labs. Iepriekš to vērtējam mūsu skolas olimpiādē.

L.KONEČNIJA,

Aglonas vidusskolas skolotāja:

— Biju žūrijas komisijā vienai no grupām. Nevarētu teikt, ka latviešu valodas zināšanas ir vājas. Protams, klibo izruna. Tomēr starp tās grupas bērniem, kurus dzirdēju kā žūrijas komisijas locekli, pirmās vietas varēja dot, vienīgi mēs paši izlēmām bez tām izlikt. Labi bija sagatavojušies līviņieši, arī mūsu skolas pārstāvji, Rušonas skolas — bērnu darza audzēkņi.

Aglonas vidusskolas latviešu valodas mācīšanai ir ļoti labi apstākļi. Strādājām divatā, pirmajās klasēs valodu māca Elīna Smirnova. Ir ļoti daudz uzskates materiālu, manis pašas vākti, gatavoti. Ar izdales materiāliem papildītas sešdesmit kastītes, spēj tikai visus izmantot. 5. klasei ir jaunas mācību grāmatas, tās izmantoju arī citām klasēm, jo tajās ir ļoti labi, mūsdienīgi teksti par Latviju, par savām, Latgales, pilsētām. Viena otra mācību grāmatā satura ziņā varbūt arī neatbilst šodienai, taču skolotājs sarunu var ievirzīt tā, kā vajag.

Mūsu skolā mācās gan latviešu, gan krievu bērni. Ikdienas saskarsmes valodas apguvē ļoti palīdz. Tieši uz sarunvalodas apgušanu arī orientēju savu darbu. Katra klase latviešu valodu mācās trīs stundas nedēļā, «sestajiem» ir arī ceturtda stunda — fakultatīvās nodarbības. Tad šī klase dejo un dzied latviešu dejas, dziesmas. Ļoti

daudz folkloras materiālu izmantoju arī citu klašu mācīšanai. Bērniem tie patīk.

9. klasē decembrī bija Izglītības ministrijas uzdots kontrol darbs, kur latviski lasītu tekstu atstāstījumā rakstīja krieviski. Divnieku kontrol darbā nebija. Šai klasei gadā beigās būs jākārto ieskaite latviešu valodā.

R.UDROVSKA,

Līvānu 2. vidusskolas skolotāja, viņa arī latviešu valodas skolotāju rajona metodiskās apvienības vadītāja:

— Problēmas, ko rada mācību grāmatu un līdzekļu trūkums, protams pastāv. Prasības latviešu valodas mācīšanai ir augstas, tādas tās bija arī olimpiādē un uzskatu, tām tādām arī jābūt. Taču gribu teikt, ka skolotāji kopumā strādā apzinīgi. Piemēram, olimpiādē dzirdēju Preiļu 2. vidusskolas skolotājas I.Timošenko mācītos bērnus. Cik labi viņi lasīja dzejoļus! Teikt, ka skolās vajās zināšanu līmenis latviešu valodā, šai skolotājai un vēl arī vairākiem citiem nozīmē apvainojumu.

Gribu akcentēt ko citu. Godalgotai vietai bija jāsavāc 30 punkti. Viens no uzdevumiem bija stāstīt par attēlu. Tieši tas bija lielākais klupšanas akmens. Ja skolēns neprot tēlaini domāt, izteikties, ja viņam ir nabadzīgs vārdu krājums savā valodā, tad nevar no viņa gaidīt arī prasmi izteikties citā. Gadījās dzirdēt aprobežotus stāstījumus. Skolēniem ir vairāk jālasa avīzes, žurnāli, grāmatas, vairāk jācenšas būt dabā un redzēt, piemēram, nevis vienkārti koku un sniegu, bet saskatīt tā ziemas rotu visā krāšņumā un nianšu daudzveidībā.

Gandrīz piecpadsmit gadus mācu latviešu valodu, mani audzēkņi ar labiem rezultātiem ir piedalījušies republikas olimpiādēs. Bet reizēm gadās, ka vājā vieta ir šī nespēja paraudzīties uz pasauli tēlaini, noformulēt savu domu.

Domāju, ka rezultātu nedaudz ietekmēja arī tas, ka daudzi skolēni bija tikko pārsliemojuši gripu.

Skolotāju stāstījumus pierakstīja
L.Rancāne

UN LĪDZ GAVĒNIM AIZVEDA!

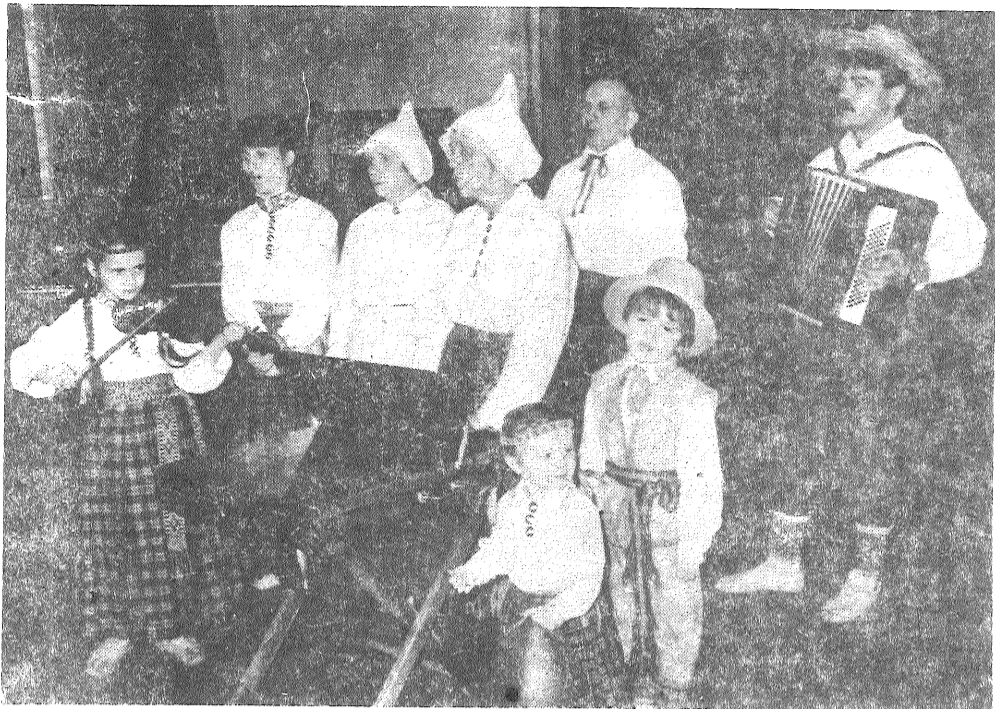
Krievu tautas svētki Maslenica (mācītis) uz pašā pavasara sliekšņa vienmēr nāk ar plašu vēriena jautrību, viesmīlību, bagāti klātiem galdiem.

Šos senos svētkus pirmoreiz svīnēja Preiļu bērnu darza «Pasaciņa» audzinātājas un bērni no krievu grupiņām. Sliktais laiks nemaz netraucēja jautrībai.

Pie bērniem atnāca tradicionālais Maslenicas biedēklis, paspēja kopā rotālas, uzaicināja uz lellu teātra izrādi. Ieradās arī milzīga, divus metrus liela Matrjona. Bet vai Maslenica varētu būt bez bliņām un karstas tējas? Un cik prieka bērniem bija par vizināšanos ar zirgu!

Sadeģa Maslenicos biedēklis, beidzās svētki. «Visai pasaulei apnikusi Maslenica sadeģa, piemānīja, piekrāpa, līdz gavēnim aizveda!» teikts krievu tautas dziesmā Maslenica ir pēdējā liksmošanās pirms Lieldienu gavēņa.

G.KARABEKOVA,
bērnu darza «Pasaciņa» muzikālā audzinātāja

ATTĒLOS:

• dzied Vaivodu un Kārķļu ģimene. Viņi bija tie, kas iedezda pirmās «Spieta» simboliskās ugunis. Vecmāte Ksavērija Vaivode — savu, Anna Kārķle — par vidējo paaudzi, Agnese — pirmās dziesmiņas svecīt;

• Aizkalnes pagasts bija kupli pārstāvēts — ar trijām dziedošām ģimenēm. Arī Švarcu ģimene bija aizkalnieši;

• saka, sievietes dziedot tikai laimīgās ģimenēs. Je tā, tad Kalvu ģimenes galva var justies lepns, — viņam apkārt ir piecas dziedošas sievietes.

Uz «Spietu» caur fotoobjektīvu lūkojis Jānis SILICKIS

PIRMAIS PREIĻU «SPIETS»

«Kur āzis nevar pat ragu izbāzt, bet ķēniņš izved cauri veselu karapulku?»

Tā bija viena no miklām, ko ģimeņu «Spietā» klātesošajiem uzdeva Līvānu folkloras kopas «Ceiruleits» bērni un kam atminējumu ilgi nevarēja sagaidīt. Izrādījās, ka tā ir caur stropa skreju izejoša bišu saime... Un šādas lielākas vai mazākas bišu saimītes februāra pēdējā dienā bija sapulcējušās rajona kultūras namā uz Preiļu puses pirmo dziedājošo ģimeņu «Spietu».

Kā pirmajai pēc izlozes nākas dziedāt un spēlēt Lozdu ģimenei no Aizkalnes. Tēvs Jānis Lozda saka, ka tā ir viņu debija tādā sastāvā tik plašas auditorijas priekšā, bet kopā ar dzivesbiedri Mudrii un dēliem Jāni un Vairi nākas vien rādīt ceļu pārējiem spietotājiem.

Vaivodu ģimene no Vanagiem sastāv no triju paaudžu dziedātājiem un spēlētājiem, viņi savu mīļāko repertuāru — kāzu dziesmas — jau ir skandējuši Daugavpilī, Rīgā un lielajā Lielvārdes «Spietā».

No Rožupes Vilmeniešiem ieradusies 16 Vaivodi — viskuplākais spietotāju pulks. Kura te bišu māte, redzams skaidri, vecmāte stāv pašā dziedātāju centrā. Kopā trīs paaudzes, Dagnija saka, ka viņai ir «čellī»

ģitāriņi, un ka viņa dzied jau sen, bet, ka izmācās, nebūt ne visi. Vēl šīs dzimtas dziedātāji šie ieradusies. «Es asmu nabogs muzikants», — ar šo vecvecēva, vecēva un tēva dziesmu, ar ko Vaivodi sāk uzstāšanos, viņi apliecina, ka uz stiprām saknēm kuplo spēciņš paaudžu koks.

Ja lielākās ģimenes, stājoties skatītāju priekšā, jūtas labi, viens otra pleca pieskārienā drošinādamies, tad Švarcu ģimene tā arī saka, ka esot drusku builes, jo tādā sarīkojumā dziedot pilnā reizi. Švarci — tie ir tētis, kurš spēlā akordeonu, un trīs meitas — Daina, Gunta, Kristīne, kas dzied. Tētis ar meitām — šāda sastāva spietotāji viņi ir vienīgi un ļoti, ļoti simpātiski.

Anna Kārķle ieradusies gan kopā ar savu vadīto folkloras kopu «Ceiruleits», gan arī dzied savā Vaivodu — Kārķļu ģimenē, kur arī ir trīs paaudžu dziedātāji. Anna kā istai dravniecei bagāts medus vākums, — viņa ir pierakstījusi vai visas Vanagu puses dziesmas, apstaigājusi vecās dziedātājas, ierakstījusi melodijas kasetēs, iekārtojusi albumu. Ģimene dzied savas puses dziesmas,

bet otrā no tām — «Kas tvis par kryunu...» — skan vēltījumā smilšu kalniņā esošajām māmīpām.

Gulbinsku, Usānu un Bricu ģimeņu dziedātāji un spēlētāji apvienojušies kopā. «Gulbinsku pušiem pievienojām Usānu meitas», tā viņi smeļ pašī.

Karčevski no Pelēciem arī ir vienīgi tie tādā veidā dziedātāji un spēlētāji — māte Anna, tēvs Ilmārs, meitas Kristīne, Anīta un Līga. Bet uz «Spietu» aicinājuši galvenokārt bērni. Šai saimītei kā reiz iederās senā melodija par šķelnīgo meitu un māmīņu, kas nelaiž un nelaiž uz Gaujmalu pastaigāties.

Gāgu ģimene no Aizkalnes, — māte Ilga ar meitām Ivetu un Anitu dzied Jasmuizis folkloras ansambli, vieni pašī — pirmoreiz, bet ar savu labo dziedājumu, jo sevišķi izpildot franču bērnu dziesmu, stipri viņi piesaista zāles uzmanību. Starp citu, viņi, kā izrādās vēlāk, patikuši visvairāk, par ko liecina skatītāju simpātiju balva.

Kalvu ģimene no Rušonas arī ir «Spieta» pirmoreiz. Māte Natālija ar meitām Ivetu, Viņu, Ilzi, Mariju un dēlu Pēteri dzied savas dziesmas, bet tētis ir atbraucis līdz Kalvotājiem. Sevišķi zāli aizkustina daudzdzimtu tēvā melodija «Pie Dieviņa garī galdā».

«Vai jūs zināt, ka Vaivodu mājās šonakt atskrējis telis?»

Tā klātesošajiem jautā goda ciemiņš — Inga Utena no Latvijas televīzijas, visu «Spietu» «krustmāte» — organizētāja un kopā vācēja republikā. Bet Vaivodi ir šeit un dzied, tāpat kā citas šīs lauku ģimenes, un katrai ir pavasara priekšdarbu garu garais saraksts palicis todien nepakustināts. Bet jo dienas vairāk ir gājušas grūtumā, jo skanīgāk ir ticis dziedāts visos laikos. Savukārt no «Ceiruleiša» todien daudzi palikuši mājās, jo kārtu iestājiesāmenus Līvānu mūzikas skolā. Bet, piemēram, Usānu ģimene todien bija jubilejs, kam dzimšanas dienu lemts svinēt tikai reizi četros gados — Kalvis. Kaut līdz nākošajai jubilejai atkal jāgaida četri gadi, Kalvis šodien dzied kopā ar savu ģimeni. Bet, lūk, Drancāni no Vanagiem, Zarāni no Pelēciem, Valaiņi un Ziemeļi no Vārkavas benzīna un transporta dēļ uz ģimeņu sadziedāšanos netika. Citos apstākļos droši vien būtu arī ieradusies Kupri no Galēniem un Skuteji no Rudzētiem. Jo ne jau visiem paveicās tā, kā tiem dziedātā-

jiem, par kuru atbraukšanu uz Preiļiem šoreiz gādāja Līvānu biokīmiskā rūpnīca, Vanagu, Rožupes, Raiņa kolhozi vai paju sabiedrības, sarūpējot gan benzīnu, gan transporta līdzekli. Un arī citām ģimenēm atradās labi palīdzētāji.

Biteniece Ilga:

tā šajā «Spietā» nodvēja rajona jaunrades centra darbinieci Ilgu Peisenieci, kas, sākot no idejas un beidzot ar realizēšanu, iznesa visas šī pasākuma organizatoriskās rūpes, protams, jūtot savējo, sevišķi Aijas Čaunes, atbalstu. Bet Ilga vēl teica, ka daudz kas bijis atkarīgs no skolām, — beši lās savā mikrovidē apmācīta dziedājošs ģimenes. Tomēr visi palika pārliecināti, ka turpmākās spietošanas gan rajonā, gan novadā nu būs atkarīgas no galvenās bitenieces.

L Rancāne

«KAUJAS» PIE GEOGRĀFIJAS KARTES

«Dzīvot ir skaisti, starp citu, arī tādēļ, ka var ceļot» (N.Prževalskis). Ar šādu devīzi sākās ģeogrāfijas nedēļa Aglonas vidusskolā. Spraiga cīņa ritēja starp klašu grupām, lai noskaidrotu uzvarētājus konkursā «Labākais ģeogrāfs skolā». Interesanti ritēja ģeogrāfijas pēcpusdiena — konkurss starp 6.—11. klašu grupām. Žūrijas komisijai — R.Mežinieci, I.Salcevičai, I.Kurmei, M.Timukai — dažu minūšu laikā vajadzēja izsekot atbildēm un pareizi tās novērtēt. Inta Breidaka auditorijas priekšā stāvēja kā pieredzes bagāts ģeogrāfijas skolotājs, orientējās visos jautājumos un situācijās. Dažu sekunžu laikā noskaidrojās: Cirišu ezera salu nosaukumi, visvecākais rezervāts, vislielākais purvs Latvijā un citas lietas, piemēram, cik sver un cik liels ir Eifēla tornis

Parīzē. «Kaujā» pie kartes dažu sekunžu laikā vajadzēja parādīt Floridas pussalu, augstākos pasaules kalnus, Viktorijas ezeru un citas vietas.

Labākie ģeogrāfi skolā izrādījās A.Baško, A.Bartkeviča, J.Cačs, A.Malahovskis, M.Āriņš, J.Dundurs.

Visu nedēļu un ik starpbrīdī skolā skanēja sarunas par ģeogrāfiskām tēmām, par to, kas vēl ir neskaidrs. Labākie mājas darba izpildē bija I.Zdanovskis, A.Bartkeviča, I.Dzalbe, S.Kurme, R.Grebeža, O.Baško.

Noslēgumā — atslodze. Dziedāšanas skolotājs M.Soldāns atskaņoja dziesmas «Santa Lučia», — itāļu valodā. «Katjušu» — japāniski, «Čālēni» — uzbeku valodā un citas, bet skolēniem vajadzēja noteikt valodas.

Kā audzēknes vairot nenovērtējamās bagātības — labestību, dvēseles skaidrību, zēlsirdību? Kā apvienot dzīvi ar zinātni, skolēnu ar Cilvēku? Kā pārvarēt vienaldzības barjeru bērnu un dažreiz arī pašā skolotājā pret mācību priekšmetu, pret skolēnu — Cilvēku? Kā iedegt prātu gaismu bērnu acīs? Vēlmi darboties, izzināt? Šajā nedēļā mēs varējām rast atbildi uz šiem jautājumiem, vērojot ģeogrāfijas nedēļas norises gaitu. Soreiz gribas pateikties skolotājam V.Dudēničam par paveikto lielo darbu gan mācību, gan ārpusklasses darbā. Visus iepriecināja tas, ka skolēniem ir liela interese par ģeogrāfiju.

L.KOŅEČNIJA, Aglonas vidusskolas skolotāja

Rezonanse

ESAM AIZMIRSTI

Izlasīju šī gada 15. februāra numurā rakstu «Ko sargās zemessargi?» un uzreiz kļuva kaut kā nelabi ap sirdi. Kas notiks ar parastiem cilvēkiem, ja tik daudzi būs ar ieročiem? Vai nebūs tā, kam ierocis rokās, tas arī varēs diktēt savu varu, jo ko gan varēs izdarīt parastais cilvēks, ja viņam pretī stāties zemessargs ar cīnīti rokās? Man arī rodas šaubas, ko zemessargi varēs veikt kaut kādas bruņota karaspēka funkcijas valsts un valdības aizsardzībai. Es kā cilvēks, kurš izgājis cauri Afganistānas ugunīm, kaut kā neliecināmu, ko varēs izdarīt cilvēki, kurus redzēju avīzes numurā uz fotokartītas. Vairākas cilvēku paaudzes nav redzējušos, kas ir karš, kas ir cilvēku asinis uz tavām rokām. Atcerēties redzami vēl «zaļi» jaunieši, kuri pēdējos gadus izvainījis no iesaukšanas Padomju armijā, jo baidījās no grūtibām, kas viņus tur gaidīja, neļūcēja, ka spēš visu izturēt. Es zinu, ko domā cilvēki, kas ir iestājušies zemessargos, un tās man ir smagas domas.

Es nezinu, kāpēc ir aizmirsti tie cilvēki, kuriem ir jau kaut kāda pieredze. Un vispār — kāpēc ir tādās sliktas attiecības ar pušiem, kas izgājuši cauri Afganistānai? Vai tie ir jau pazuduši cilvēki, kas nekur neder? Kur griezties tagad, kad vaiss nav kara komisariāta, kad netiek vaiss ievērotas mūsu tiesības? Kas ir noticis pēdējā laikā? Vai tiešām jāņem rokās ierocis, lai tevi ievērotu un sāktu dalīties ar tevi tiesībās?

Kas varētu atbildēt? Vai to visu izdarīt zemessargu bataljona komandieris Kivlenieka kungs vai kāds cits?

Ar cieņu Juris Lubgāns (Dravnieks)

Līvānu apriņķa Pilsoņu komiteja

pilnībā atbalsta 1992. gada 1. februārā Latvijas Pilsoņu kongresa 9. sesijā pieņemto aicinājumu veidot LR Pagaidu valdību no Latvijas un trimdas pilsoņu kopuma, partijām un sabiedriskām organizācijām, kuras atjaunos LR uz 1918. gada 18. novembra proklamētās valsts tiesiskās pēctecības pamatiem.

Mēs pievienojamies Pilsoņu Kongresa delegātu vairākumam, kas atbalstīja LAO priekšnieka J.Ribas prasību par LAO apbruņošanu. Tikai valdība, kuri veidos LR pilsoņi un to pēcnācēji, aizstāvēs šo pilsoņu intereses un tikai nacionālpatriotiski domājoši, apbruņoti un militāri sagatavoti pilsoņi aizstāvēs Latvijas Republikas kā valsts intereses.

Līvānu apriņķa Pilsoņu komiteja Līvānu apriņķa aizsargu nodaļa Latvijas Atdzimšanas partijas Līvānu nodaļa

Pieņemts 1992. gada 7. februārī

Latgales atceres dienas 1992. gadā

MARTS

15. marts — pirms 65 gadiem dzimis valodnieks un dzejnieks Jezups Lelis.

25. marts — pirms 75 gadiem Pēterpili oficiāli reģistrēta Latgales skolotāju apvienība.

31. marts — pirms 105 gadiem dzimis izcilais Latgales vēstures pētnieks, profesors Boļeslavs Brežgo.

APRĪLIS

9. aprīlis — pirms 110 gadiem dzimis Latgales pašvaldības darbinieks, Tautas labklājības ministrs Jānis Volonts.

19. aprīlis — pirms 75 gadiem dibināta Latviešu strēlnieku latgaliešu apvienība.

24. aprīlis — pirms 90 gadiem dzimis Latgales sabiedriskais darbinieks, bijušais Daugavpils muzeja direktors Oskars Kalējs.

30. aprīlis — pirms 75 gadiem Pēterpili Latgales sabiedrisko darbinieku apspriede pieņem deklarāciju par latgaliešu rakstību.

MAIJS

8. maijs — pirms 55 gadiem pāvests Pijs XI pirmo latviešu arhibīskapu A.Springoviču paaugstina par metropolītu un nodibina jauno Liepājas bīskapiju.

23. maijs — pirms 95 gadiem dzimis Latgales pašvaldības darbinieks un publicists Andrejs Švirksis.

28. maijs — pirms 85 gadiem dzimis preses darbinieks Aleksandrs Vanags. Gājis bojā Sibīrijā.

29. maijs — pirms 90 gadiem dzimis komponists, Latgales konservatorijas direktors Alfrēds Feils. Miris Sibīrijā 1942. gada 5. decembrī.

JŪNIJS

1. jūnijs — pirms 80 gadiem dzimis Latgales sabiedriskais darbinieks, kultūrvēsturnieks Miķelis Bukšs. Miris 1977. gada 18. jūnijā.

5.—7. jūnijs — pirms 50 gadiem Vācijas drošības policija un SD organizē «Latgales akciju», kuras rezultātā piespiedu kārtā uz Lielvāciju aizveda apmēram 9 tūkstošus Latgales iedzīvotāju.

27. jūnijs — pirms 90 gadiem miris dzejnieks Andrejs Pumpurs, kurš pēdējos dzīves gadus pavadīja Daugavpilī.

29. jūnijs — pirms 105 gadiem dzimis latgaliešu rakstnieks Pīters Apšīnīks, viens no ražīgākajiem (30 grāmatas) autoriem. Repatriēts uz Sibīriju.

JŪLIJS

1. jūlijs — pirms 85 gadiem dzimis žurnālists un publicists Jānis Rečs. Miris 1940. gada 4. februārī.

9. jūlijs — pirms 105 gadiem dzimis Latgales sabiedriskais darbinieks, deputāts, žurnālists Antons Velkme.

10. jūlijs — pirms 40 gadiem miris Latgales sabiedriskais darbinieks, folklorists Pēteris Smelters. Dzimis 1868. gadā.

11. jūlijs — pirms 80 gadiem dzimis pedagogs, dzejnieks Alberts Garais. Gājis bojā Salaspils nāves nometnē.

22. jūlijs — pirms 100 gadiem dzimis dzejnieks Seimans Putāns.

AUGUSTS

5. augusts — pirms 100 gadiem dzimis komponists, Daugavpils mūzikas vidussko-

las direktors Pauls Krūmiņš. Miris 1965. gadā.

22. augusts — pirms 80 gadiem dzimis Latgales sabiedriskais darbinieks, jezuits Staņislavs Ladusēns.

25. augusts — pirms 415 gadiem Ivana IV vadītais karaspēks ieņem Dibaburgu (Daugavpili).

25. augusts — pirms 75 gadiem sāk iznākt latgaliešu žurnāls «Gunkurs». Pa visam iznāca 4 numuri.

27. augusts — pirms 65 gadiem sāk iznākt katoļu jaunatnes žurnāls «Sauleite». Izdevums pastāv 13 gadus.

SEPTEMBRIS

7. septembris — pirms 80 gadiem dzimis literatūrkritiķis un žurnālists Donots Latkovskis.

22. septembris — pirms 85 gadiem dzimis žurnālists Heronims Tihonovskis.

OKTOBRIS

1. oktobris — pirms 85 gadiem dzimis pedagogs, komponists un diriģents Klements Medīns. Miris 1987. gadā.

15.—16. oktobris — pirms 65 gadiem notiek pirmie Latgales provinces preses svētki.

19. oktobris — pirms 85 gadiem dzimis publicists, teoloģijas profesors Pēteris Laurinovičs. Miris 1949. gada 5. decembrī.

20. oktobris — pirms 40 gadiem Sibīrijā miris Latgales sabiedriskais darbinieks Francis Kemps.

30. oktobris — pirms 90 gadiem dzimis Latgales sabiedriskais darbinieks, publicists Bonifācijs Briška.

NOVEMBRIS

18. novembris — pirms 160 gadiem dzimis Gustavs Manteifelis.

18. novembris — pirms 60 gadiem atklāts radiofona raidītājs Madonā, kas ļauj uzlvert radioraidījumus Latgalē.

24. novembris — pirms 105 gadiem dzimis Latgales publicists, garīdznieks Staņislavs Vaikulis.

30. novembris — pirms 70 gadiem dibināta Latgales lauksaimniecības biedrību savienība. Pastāv līdz 1935. gadam.

DECEMBRIS

2. decembris — pirms 90 gadiem dzimuši Latgales māksliniece, dziedātāja Anna Skrūzmane (Rolika). Mirusi 1989. gada 3. septembrī.

3.—4. decembris — pirms 75 gadiem Rēzeknē sanāk Latgales strādnieku, karavīru un zemnieku pārstāvju kongress.

11. decembris — pirms 100 gadiem dzimis ērgelnieks, pedagogs, Latgales Tautas konservatorijas direktors (1923.—1929.) Nikolajs Vanadžiņš. Miris 1978. gada 23. augustā.

18. decembris — pirms 50 gadiem Vi.Locis un J.Cibuļskis saņem atļauju izdot grāmatas latgaliešu valodā.

19. decembris — pirms 55 gadiem iesvētīts Vienības nams Daugavpilī.

24. decembris — pirms 95 gadiem dzimis Latgales sabiedriskais darbinieks, deputāts Vadislavs Rubulis. Miris 1937. gada 26. jūnijā.

H. Soms

«Daugavas Vēstnesis»

Rēzekne

Latgales Austrumu birža

Tirgi notiek vienu reizi divās nedēļās sestdien.
Turpinās brokeru vietu pārdošana.
Ieeja uz tirgiem — bezmaksas.

Birža nodarbojas ar preču un izejvielu rezursu, pārtikas produktu, nekustamā īpašuma, tautas patēriņa preču, rūpniecības iekārtu, rūpniecības telpu, komunālā īpašuma objektu tirgiem. Veic fondu operācijas ar vērtspapīriem un kredītresursiem.

Adrese: Rēzeknē, Dārzu ielā 7a, tālrunis 25596, fakss 24036.

Latgales Austrumu birža jūs gaida!

PĀRDOD

Līvānu ķieģeļus. Tālrunis 23194;

motociklu «Dņepr» ar blakusvāģi. Zvanīt 58577;

sekcijas «Imanta-5» iepakojumā. Zvanīt 14455;

darba zirgu Preiļos Brīvības ielā 27—1;

sienu, separatoru, bufeti, tahtas matraci. Zvanīt 21370;

sienu. Tālrunis 50412;

steidzami «IZ - Plapeta-5» ar rezerves daļām. Zvanīt 43805 pēc 21.00;

govu Aizkalnes pagasta Pēteros. Ročāne.

MAINA

divus vienstabos dzīvokļus Preiļos pret labu dzīvokli. Tālrunis 22383 no 12.00 līdz 13.00;

dzīvokli Ventspilī pret dzīvokli Preiļos vai Līvānos. Tālrunis 15222;

divstābu dzīvokli Talsos pret līdzvērtīgu Preiļos. Tālrunis Talsi 21103.

jaunu krāsu televizoru pret sekciju. Tālrunis 23771 pēc 18.00;

VAZ-21033 (80.g.) pret riteņtraktoru, zaru ar inventāru. Zvanīt vakaros 50393, 43411.

Daudz dienīgu mūziņu,
Cita viegla, cita smaga.
Smagākā tā dienīņa,
Kad pietrūka māmuliņas.
Izsakām dzīļu līdzjūtību Irēnai Joņevai,
MĀTI smiltājā izvadot.
Pelēču pagasta valde
un deputāti

Sepeni, labā zemes māte,
Vienu sirmu māmuliņu,
Apsedz viņu silti, silti
Savām smilšu villainēm.
Izsakām līdzjūtību Veronikai Bogotai,
VECMĀMIŅU smiltājā izvadot.
Mehанизatoru ielas iedzīvotāji

Jau atkal viena zvaigzne
Tur augšā šonakt dzīst.
Sirds, visu atdevusi,
Beidz priecāties, beidz ciest.
A.Štrauss
Izsakām līdzjūtību Dionisija ŠUBNIKOVA
piederīgajiem, viņu zemes klēpī guldot.
Paju sabiedrības
«Dzintars» kombainieri

Aizejot cilvēkam ardievas saka,
Aizejot cilvēks kaut vārdu bilst.
Kāpēc tu aizgāji nepasakot?
Kāpēc tik pēkšņi cilvēki mirst?
S.Kaldupe
Skumju brīdī esam kopā ar Dionisija
ŠUBNIKOVA ģimeni, viņu smiltājā izvadot.
Paju sabiedrības «Dzintars» kolektīvs

Tavas rokas garos mūža gados
Bija visur, darba rīts kur sauc,
Sirds kā saule mācejsi atdot
Dzīvē siltuma un gaismas daudz.
Izsakām dzīļu līdzjūtību
Veronikas BRAKOVSKAS piederīgajiem
sakarā ar viņas nāvi.
Kolhoza «Dubna» valde un arodkomiteja

Nepūšat auksti vēji,
Lai guļ manā māmuliņa,
Gana bija piekususi
Garu mūžu dzīvodama.
Skumju brīdī esam kopā ar Bronislavu
Romanovsku, MĀTI smiltājā izvadot.
Paju sabiedrības «Ausma»
2. iecirkņa kolektīvs

INVALIDU BIEDRĪBAS VALDE

paziņo saviem biedriem, kā arī tiem,
kuri vēlas iestāties biedrībā un no-
maksāt biedra naudu par gadu, savu
adresi: Preiļos, Raiņa bulvārī 19 (ra-
jona izpildkomiteja), 17. istaba, tel.
21282. Pieņemšanas laiks no plkst.
8.00 līdz 11.00 katru dienu, izņemot
brīvdienas.

Jaunaglonas lauksaimniecības skola
1992. gada 14. martā plkst. 10.00
rīko atvērto durvju dienu.

Varam izrakt grāvi,
būvbedri, dīķi, izpildīt
buldozera darbus, uzbūvēt
caurteku vai aku, izgatavot
un realizēt pirmreizējās
nosusināšanas projektu.

Samaksa skaidrā naudā vai ar
pārskaitījumu. Līgumcenas.

Tuvākas ziņas: Līvānos, Baznīcas ielā
23, Līvānu melioratīvās celtniecības valsts
uzņēmumā. Tālruni: 44679, 44451.

Ne dzīve vairs,
bet tikai atmiņas.
Aspazija
Pateicamies visiem, kas ar dvēseles
siltumu mūsu ģimenes grūtajā dienā
bija kopā ar mums, aizvadot pēdējā
gaitā Gunti Udrovski.
Sieva, meita

Kaut varētu šo smilšu sauju nemest,
Bet to vairs nevar, mīļo māt.
Nem manu mīlestību, lai tev nesalst.
Nem siltus vārdus tālā ceļā līdz.
Skumju brīdī esam kopā ar Janīnu
Belkovsku, MĀTI smiltājā pavadot.
Galēnu pagasta valde

Man rokas mierā saliek,
Un mīļās sejas tumst,
Mans darbs un dziesma paliek,
Es nešķiros no jums...
Izvadot uz mūža mājām ansambļa
dibinātāju Annu KAŽU, dalām sāpju
smagumu ar piederīgajiem.
Saunas ansambļa kolektīvs

Galv. redaktors Pēteris Pizelis

Laikraksts «Novadnieks» iznāk kopš
1950.gada 29.marta otrdienās un ceturtdie-
nās. Reģistrācijas apliecība Nr.0091. Dibinā-
tājs un izdevējs — apgāds «Avīze», Rīgā,
Kr.Barona ielā 2. Iespiests Daugavpils
tipogrāfijā, Valkas ielā 1. Ofsetiespiedums.
Viena iespiedloksne. Pas. 363
Metiens 8497 eksemplāri (latviešu izdevu-
mam 6403, krievu — 2094).

REDAKCIJAS ADRESE:

228250, Preiļos, Aglonas ielā 1. Sludināju-
mus pieņem redakcijas grāmatvedībā katru
dienu, izņemot sestdienas un svētdienas, no
plkst.10.00 līdz 12.00 un no plkst.14.00 līdz
17.00 (tāl.22305).
Pasūtījuma indekss 68168

Mēs — vētras putni, mums saules ceļš ir
īss —
Te nēkam, te esam, te nozūdām drīz.
Izsakām līdzjūtību piederīgajiem,
skolotāju Annu DŽERIŅU smiltājā
izvadot.
Aizkalnes skolas kolektīvs

Krāšņākos ziedus tev nopļūktu dārzā,
Mīļākos vārdus tev sacītu, māt,
Ja tu šai vakarā — zilgā un vēlā
Aināktu sērst un parunāt.
J.Grots
Kad pāri MĀMUĻAS takai klājas smilšu
un ziedu sega, esam kopā ar Valentīnu
Švarcu lielajās bēdās.
Darba biedri

Un tā mēs aizejam —
tā pēkšņi un pavisam.
Bez ceļa atpakaļ.
Smilts klājas pāri visam.
Ne saukti, ne panākt vairs —
balss aizsmok, soli stiegt.
Un lūpas mēmi kļiedz:
par agru, ai, par agru.
Z.Purvs
Dalām sāpju smagumu un izsakām
līdzjūtību Jubeļu ģimenei, no DĒLA un
BRĀLA atvadoties.
Preiļu 24. ceļu pārvaldes kolektīvs

Kā negrib sirds ticēt,
Ka cilvēks var tā —
No gaišās dienas aiziet mūžībā.
Izsakām dzīļu līdzjūtību Annai Jubelei,
VĪRU pāragri zaudējot.
P.s. «Aglona» grāmatvedības kolektīvs

Tu esi uz mūžiem aizgājis
No šī dārza un no šīs mājas,
Tu esi uz mūžiem aizgājis no pasaules...
Skumju brīdī esam kopā ar piederīgajiem,
Jāzēpu VALDERU guldot zemes klēpī.
Paju sabiedrības «Ezerciems» kolektīvs

Aizej tu, bet tavos darbos
Mūžs vēl ilgu gadus būs,
Mirkļos gaišos, mirkļos skarbos
Vārds tavs piemīnā mums būs.
Izsakām dzīļu līdzjūtību Jāņa Franča d.
LAUSKA piederīgajiem
sakarā ar viņa nāvi.
Kolhoza «Dubna» valde
un arodkomiteja

Tu esi katram viens, tomēr tikai viens,
Pie kuras kā pie Saules bērni turas klāt.
Un tāpēc ir tik grūti, zaļām skujām birstot,
Uz mūžu smagai zemei tevi atdot, māt!
Uz mūžu paturēt māmuliņas sirds siltumu,
šajās sāpīgajās dienās esam kopā ar Ilgu
Gierkenu, pavadot MĀMIŅU
kapu kalnīņā.
Preiļu rajona Lauksaimniecības
pārvaldes kolektīvs

Manu dzīves pavedienu
Vairs nevienam nesasiet.
Klusi, klusi skani dziesma,
Lēni mani pavadiet.
Skumju brīdī, kad zaļo skuju raksts klājas
pār nodzīvotajam mūžam, izsakām dzīļu
līdzjūtību Valentīnam Švarcam, pavadot
MĀMIŅU kapu kalnīņā.
Preiļu rajona Lauksaimniecības
pārvaldes kolektīvs